

Bijna alles kan en mag

Wat is allemaal toegestaan in Nederland op het gebied van begraven en cremeren? Veel volgens de Wet op de lijkbezorging. Maar wie heeft deze wet ooit ingezien? En wie heeft er zin in om deze taaie en droge wetsregels door te nemen?

Daarom hebben wij enkele belangrijke zaken die u zelf mag en kan regelen op een rij gezet.

U mag de uitvaart geheel zelf regelen

U bent niet verplicht een uitvaartondernemer in de arm te nemen. Het gebeurt zelden dat nabestaanden alles zelf regelen, maar het mag wel. Het kan zijn dat u stuit op enige weerstand van personen en instanties die dit niet gewend zijn. U kunt er ook voor kiezen slechts enkele onderdelen (bijvoorbeeld het vervoer) door een uitvaartondernemer te laten regelen.

U mag zelf aangifte doen bij de Burgerlijke Stand

De wet zegt dat iedereen die "kennis heeft van het overlijden" aangifte kan doen. Meestal doet de uitvaartondernemer dit, maar waarom een geboorte wel zelf aangeven en een overlijden niet? (De naam van degene die aangifte doet komt op de overlijdensakte te staan.) Bij het doen van de aangifte, welke moet plaatsvinden in de gemeente van overlijden, moet u de door de arts verkregen overlijdensverklaring overleggen. Was de overledene getrouwd dan moet (indien aanwezig) ook het trouwboekje mee. De ambtenaar van de Burgerlijke Stand stelt een akte van overlijden op. Deze akte is het bewijs van overlijden en de ambtenaar geeft tevens het verlov tot begraven of cremeren.

U mag beslissen of de overledene wordt gebalsemd.

De overledene mag een conserverende behandeling ondergaan die ten hoogste tien dagen effect heeft (een lichte balseming ook wel thanatopraxie genoemd) Dat mag alleen als duidelijk is dat er geen orgaandonatie plaatsvindt.

Nabestaanden mogen beslissen of de overledene zal worden gebalsemd. Alleen als de overledene nadrukkelijk als wens te kennen heeft gegeven dit niet te willen, moet deze wens zoveel als mogelijk worden gevolgd.

U mag de overledene zelf verzorgen.

Denkt u daar zelf niet toe in staat te zijn, dan kunt u de hulp van een deskundige inroepen. U kunt deze helpen bij het verzorgen of er "alleen

maar" bij aanwezig zijn. Overlijdt iemand in een ziekenhuis of verpleeghuis dan moet u nadrukkelijk kenbaar maken dat u bij het verzorgen aanwezig wilt zijn. Thuis opbaren kan bijna altijd, ook als iemand in het ziekenhuis is overleden.

U mag zelf een kist maken

Het enige dat de wet over de kist zegt, is dat deze niet vervaardigd mag zijn van kunststoffen of metalen. Een uitzondering wordt gemaakt voor de kleine delen zoals handvatten, schroeven en ornamenten, omdat deze bij begraven de ontbinding van het lichaam niet in de weg staan en bij een crematie makkelijk van de kist verwijderd kunnen worden. Een crematiekist moet uiteraard uit brandbaar materiaal bestaan. Begraafplaatsen en crematoria kunnen bepaalde voorschriften hanteren wat betreft de afmetingen van de kist. Informeer hierover vooraf bij de betreffende begraafplaats of crematorium. Gebruikelijke afmetingen zijn 180 tot 200 cm lang en 50 tot 55 cm breed.

Er mag ook zonder kist begraven of gecremeerd worden.

Er mag ook een ander omhulsel gebruikt worden, bijvoorbeeld een lijkwade, mits deze vervaardigd is van vergankelijk materiaal. Een lichaam geheel zichtbaar, zonder enig omhulsel, begraven of cremeren mag niet.

Kiest u voor een ander omhulsel dan een kist dan is het belangrijk vooraf bij de begraafplaats of het crematorium te informeren of dit mogelijk is, want er zijn begraafplaatsen en crematoria die dit niet toestaan vanwege hun beleid.

Mogelijkheden rondom het vervoer.

De wet bevat geen enkel voorschrift betreffende het vervoer naar begraafplaats of crematorium. Dat wil niet zeggen dat élk vervoermiddel overal is toegestaan. Gemeentes zijn vrij, in het kader van de Algemene Politie Verordening hier regels over op te stellen. In de ene gemeente, zoals Amsterdam, is elk vervoermiddel toegestaan: privéauto, boot, koets, bakfiets et cetera. Een andere gemeente kan al moeilijk doen als u de overledene in het eigen busje wilt vervoeren.

U mag de overledene zelf naar het graf toedragen en in het graf laten zakken.

U bent niet verplicht dragers in te huren. De meeste begraafplaatsen zullen geen bezwaar maken als u de kist zelf in het graf wilt laten zakken

en het graf vervolgens zelf gaat sluiten, maar overleg hierover vooraf met de beheerder van de begraafplaats.

U hoeft niet in uw eigen woonplaats begraven te worden, maar niet iedere gemeente staat het toe dat er van buitenaf begraven mag worden.

U mag bij de verbranding van de overledene aanwezig zijn.

De wet legt u niets in de weg als u ook de verbranding van het lichaam wilt bijwonen. Of hier aan tegemoet kan worden gekomen hangt echter geheel af van het beleid en de inrichting van het crematorium. De meeste crematoria zullen uw aanwezigheid in de verbrandingsruimte toestaan.

Maar wederom: overleg hierover vooraf.

U mag, ongeacht waar u woont, in elk crematorium in Nederland gecremeerd worden.

De urn mag thuis bewaard worden

Een maand nadat de as in de bus is geborgen mag deze mee naar huis genomen worden door de nabestaanden. Het begrip `nabestaanden` is in de wet zeer ruim genomen: `de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot of andere levensgezel, dan wel een meerderjarige erfgenaam of anders degene die de zorg voor de urn op zich neemt.`

Sinds enkele jaren mag de as op elk willekeurige plaats verstrooid worden, mits u vooraf toestemming heeft gevraagd van de eigenaar van de grond.

Een van de belangrijkste zinnen in de wet luidt:

"De lijkbezorging geschiedt overeenkomstig de wens of de vermoedelijke wens van de overledene, tenzij dat redelijkerwijs niet geveerd kan worden."

Leg speciale wensen dan ook vast op papier of laat ze weten aan de mensen in uw omgeving.

Wat moet? en Wat mag niet?

De begrafenis of crematie mag pas 36 uur na overlijden plaatsvinden, maar moet binnen 6 werkdagen na de dag van overlijden gebeuren.

Na het overlijden moet de arts gewaarschuwd worden. Deze geeft een verklaring van overlijden af, waarmee een verlof tot begraven en cremeren kan worden aangevraagd.

Begraven mag in principe alleen op een begraafplaats en cremeren mag alleen in een crematorium.